

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Трудове право України та країн ЄС

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки першого(бакалаврського) рівня
Спеціальність 081 Право
ОПП «Міжнародне та Європейське право»

Івано-Франківськ,
2020 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Кохан Наталія Василівна - к. ю. н., доц. кафедри трудового, екологічного та аграрного права;

Обговорено та рекомендовано до видання Вченою Радою навчально-наукового Юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
“29” жовтня 2020 р., протокол № 3

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Трудове право України та країн ЄС» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародне та Європейське право» підготовки першого(бакалаврського) рівня за спеціальністю 081 Право.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є трудове право України та трудове право країн ЄС як галузь права та галузь законодавства, а також практика реалізації відповідних норм різноманітними суб'єктами.

Міждисциплінарні зв'язки: для успішного вивчення даної дисципліни, студентам необхідна наявність знань з дисциплін загальної теорії права, логіки, конституційного, цивільного, цивільного-процесуального, адміністративного, господарського, кримінального, міжнародного приватного та міжнародного публічного права та інших галузей права.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Змістовий модуль 1. Загальна частина.
2. Змістовий модуль 2. Особлива частина.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Трудове право України та країн ЄС» полягає в отриманні теоретичних знань у сфері правового регулювання трудових та тісно пов'язаних з ними відносин у порівнянні з країнами ЄС (щодо зайнятості та працевлаштування, соціального партнерства, укладення трудового договору, робочого часу та часу відпочинку, відповідальності за порушення трудового законодавства, по нагляду та контролю за дотриманням законодавства про працю та трудових спорів) і формуванні у студентів практичних навичок застосування правових норм, що регламентують ці відносини.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Трудове право України та країн ЄС» є сприяння формуванню у студентів уміння орієнтуватися в системі джерел трудового права України та країн ЄС, аналізувати й узагальнювати вивчений матеріал, правильно застосовувати норми національного законодавства та законодавства країн ЄС в практичній діяльності. Разом з тим, одним із завдань є вивчення та правильне використання правового механізму дослідження та пізнання спеціальних інститутів трудового права у порівнянні з законодавством країн ЄС: трудовий договір, працевлаштування та зайнятість громадян, робочий час та час відпочинку, оплата праці, дисципліна праці, дисциплінарна та матеріальна відповідальність.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти:

Загальні компетентності:

- *здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу* визначається через: критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у

вивченні трудового права України та країн ЄС, зокрема на межі предметних галузей; уміння розв'язувати складні непередбачувані задачі й проблеми у сфері трудового права, що передбачає збирання та інтерпретацію даних, вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів; здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності;

- *здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях* визначається через: уміння розв'язувати складні непередбачувані задачі й проблеми у сфері трудового права, що передбачає збирання та інтерпретацію даних, вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів.

Фахові(предметні) компетентності:

- *здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві* визначається через: концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності; зрозуміле і недвозначне донесення висновків, а також знань та пояснень, ідей, проблем, рішень, що їх обґрунтовують, фахівці і нефахівці в галузі професійної діяльності;

- *повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи* визначається через: критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у вивченні трудового права України та країн ЄС, зокрема на межі предметних галузей; уміння розв'язувати складні непередбачувані задачі й проблеми у сфері трудового права, що передбачає збирання та інтерпретацію даних, вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів; здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності;

- *знання і розуміння основ права Європейського Союзу* визначається через: концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності; використання іноземної мови у професійній діяльності; здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності;

- *знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права* визначається через: критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у вивченні трудового права України та країн ЄС, зокрема на межі предметних галузей; уміння розв'язувати складні непередбачувані задачі й проблеми у сфері трудового права, що передбачає збирання та інтерпретацію даних, вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів; зрозуміле і недвозначне донесення висновків, а також знань та пояснень, ідей, проблем, рішень, що їх обґрунтовують, власного досвіду до фахівців і нефахівців в галузі професійної діяльності; здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності;

- *знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання* визначається через: концептуальні знання, набуті у

процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності; здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності; нести відповідальність за розвиток професійного знання і практик окремих осіб; оцінку стратегічного розвитку команди;

- *здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти* визначається через: концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності; уміння розв'язувати складні непередбачувані задачі й проблеми у сфері трудового права, що передбачає збирання та інтерпретацію даних, вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів; здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності;

- *здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності* визначається через: критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у вивченні трудового права України та країн ЄС, зокрема на межі предметних галузей; уміння розв'язувати складні непередбачувані задачі й проблеми у сфері трудового права, що передбачає збирання та інтерпретацію даних, вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів; зрозуміле і недвозначне донесення висновків, а також знань та пояснень, ідей, проблем, рішень, що їх обґрунтовують, власного досвіду до фахівців і нефахівців в галузі професійної діяльності; прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;

- *здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації* визначається через: концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності; уміння розв'язувати складні непередбачувані задачі й проблеми у сфері трудового права, що передбачає збирання та інтерпретацію даних, вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів; здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності;

- *здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування* визначається через: критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у вивченні трудового права України та країн ЄС, зокрема на межі предметних галузей; уміння розв'язувати складні непередбачувані задачі й проблеми у сфері трудового права, що передбачає збирання та інтерпретацію даних, вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів; здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності;

- *здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення* визначається через: уміння розв'язувати складні непередбачувані задачі й проблеми у сфері трудового

права, що передбачає збирання та інтерпретацію даних, вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів; зрозуміле і недвозначне донесення висновків, а також знань та пояснень, ідей, проблем, рішень, що їх обґрунтовують, власного досвіду до фахівців і нефахівців в галузі професійної діяльності; прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

Програмні результати навчання:

- здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблематики і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання;
- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми;
- використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин;
- складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами;
- пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту;
- доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло;
- вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;
- працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи;
- виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи;
- демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права;
- застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки;
- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях по захисту права на працю.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/ 3 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Загальна частина

1 Поняття та джерела трудового права України та країн ЄС

Генеza міжнародного трудового права та трудового права України. Поняття трудового права України та ЄС. Предмет трудового права України та країн ЄС. Метод правового регулювання трудових правовідносин в Україні та країнах ЄС. Функції трудового права України та країн ЄС. Система трудового права України та країн ЄС.

Джерела трудового права України. Джерела трудового права ЄС. Первинне законодавство ЄС. Вторинне законодавство ЄС. Законодавство країн ЄС в сфері трудового права. Міжнародні стандарти у сфері праці.

Дія нормативно-правових актів у часі, просторі і за категоріями працівників.

2. Принципи трудового права України та країн ЄС

Поняття і значення принципів трудового права. Класифікація принципів трудового права. Принципи трудового права України, які закріплені в Конституції України, міжнародних актах, КЗпП України, Законах України та інших актах. Принципи здійснення права на працю в країнах ЄС (заборона дискримінації, заборона примусової праці, свобода переміщення працівників, право на гендерну рівність). Зміст права на працю в Україні та у країнах ЄС.

3. Трудові правовідносини в Україні та країнах ЄС

Поняття та види трудових правовідносин в Україні та країнах ЄС. Структура трудових правовідносин. Особливості трудових правовідносин. Особливості міжнародних трудових правовідносин. Відмінність трудових правовідносин від правовідносин суміжних галузей права. Особливості трудових правовідносин в країнах ЄС.

Суб'єкти трудових правовідносин. Їх правоздатність та дієздатність. Працівники як суб'єкти трудового права. Їх види та правосуб'єктність.

Роботодавець як суб'єкт трудового права. Його види та правосуб'єктність. Роботодавець фізична та юридична особа.

Власник підприємства та організації і його управлінські повноваження по організації праці працюючих. Уповноважений власником орган по управлінню підприємством і організацією. Співвідношення понять „власник підприємства” і „адміністрація підприємства”, „керівник підприємства, установи, організації”, „засновник юридичної особи”.

Трудовий колектив як суб'єкт трудового права. Поняття, види, основні функції і повноваження трудових колективів. Органи трудового колективу (загальні збори, рада трудового колективу), їх повноваження.

Первинна профспілкова організація підприємства, як суб'єкт трудового права. Правове положення профспілок. Основні функції і права профспілок.

Об'єкт трудових правовідносин.

Зміст трудових правовідносин. Основні права, гарантії прав та обов'язки суб'єктів трудових правовідносин в Україні та країнах ЄС.

Підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин в Україні та країнах ЄС. Умови виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин в Україні та країнах ЄС.

4. Зайнятість та працевлаштування в Україні та країнах ЄС

Міжнародні правові акти про зайнятість та захист від безробіття. Поняття зайнятості та працевлаштування за законодавством України та країн ЄС. Правове регулювання працевлаштування в Україні та країнах ЄС, його правові форми. Блакитна карта ЄС: поняття, умови та порядок отримання. Дозвіл на працевлаштування іноземців на території України: поняття, умови та порядок його надання. Органи, що надають дозвіл на працевлаштування на території України та країн ЄС. Суб'єкти права на вільне пересування з метою працевлаштування в ЄС.

Безробітний його права та обов'язки за законодавством України та країн ЄС. Порядок реєстрації громадян як безробітних. Система державних гарантій зайнятості населення в Україні та країнах ЄС. Стратегія зайнятості в Україні та країнах ЄС. Співпраця України та ЄС у галузі зайнятості.

5. Соціальне партнерство в Україні та країнах ЄС.

Міжнародні правові стандарти права на об'єднання та захист трудових прав через профспілки. Соціальне партнерство в Україні та країнах ЄС. Суб'єкти соціального партнерства за законодавством України та країн ЄС, їх правовий статус.

Двосторонній та тристоронній міжгалузевий соціальний діалог.

Професійні спілки: поняття, види та правове регулювання їх діяльності в Україні та країнах ЄС. Європейська конфедерація профспілок (ETUUC). Європейські виробничі ради (EWC).

Організації роботодавців та їхні об'єднання в Україні та країнах ЄС (BUSINESSEUROPE, CEEP, UEAPME та інші).

Колективні угоди (договори) в Україні та країнах ЄС: поняття, сторони, сфера укладення та зміст.

Правове регулювання ведення колективних переговорів в Україні та країнах ЄС.

Участь працівників в управлінні підприємством за законодавством України та країн ЄС (Societas Europaea).

Змістовий модуль 2. Особлива частина

6. Трудовий договір в Україні та країнах ЄС

Поняття трудового договору(контракту) за законодавством України та країн ЄС. Види трудових договорів. Сторони трудового договору, їх правосуб'єктність за законодавством України та країн ЄС. Захист персональних даних працівників.

Умови трудового договору за законодавством України та країн ЄС. Інформування працівників про умови трудового договору. Зміст трудового договору.

Порядок укладення трудового договору за законодавством України та країн ЄС. Документи, що подаються при укладення трудового договору. Права працівника та роботодавця при виникненні, зміні та припиненні трудових правовідносин. Випробування при прийнятті на роботу. Строк випробування. Результати випробування.

Переведення та переміщення працівника. Зміна істотних умов праці. Суміщення та сумісництво. Заступництво тимчасово відсутнього працівника.

Підстави та порядок припинення трудового договору за законодавством України та країн ЄС. Розірвання трудового договору. Відсторонення працівника від роботи. Трудові книжки. Порядок звільнення працівника.

Захист працівників у випадку банкрутства підприємства за законодавством країн ЄС. Захист прав працівників при зміні власника в країнах ЄС. Захист працівників у випадку колективного звільнення працівників за законодавством ЄС.

Правове регулювання нетипової зайнятості: тимчасова робота, неповний робочий час, строкові трудові договори, телепраця, дистанційна робота, лізинг праці за законодавством України та країн ЄС.

Правове регулювання трудових відносин окремих категорій працівників за законодавством України та країн ЄС. Європейські гарантії захисту неповнолітніх працівників. Юридичні гарантії працівникам із сімейними обов'язками за законодавством України та країн ЄС. Працевлаштування людей з інвалідністю за законодавством України та країн ЄС.

7. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку за законодавством України та країн ЄС

Поняття робочого часу та часу відпочинку їх правове регулювання за законодавством України та країн ЄС.

Види робочого часу за законодавством України та країн ЄС. Нормальний, скорочений та неповний робочий час за трудовим законодавством України. Режими робочого часу за законодавством України та країн ЄС. Загальні режими та спеціальні режими роботи. Надурочні роботи. Облік робочого часу. Порядок встановлення робочого часу за законодавством України та країн ЄС.

Види часу відпочинку за законодавством України та країн ЄС. Види відпусток та порядок їх надання за законодавством України та країн ЄС. Гарантії для працівника при визначенні часу на відпочинок та наданні відпусток.

8. Правове регулювання оплати праці за законодавством України та країн ЄС

Поняття оплати праці та заробітної плати за законодавством України та країн ЄС.

Методи правового регулювання заробітної плати.

Структура заробітної плати за законодавством України та країн ЄС (основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні і компенсаційні виплати).

Поняття та форми оплати праці (грошова та натуральна форми оплати праці), порядок їх застосування за законодавством України та країн ЄС.

Системи оплати праці за законодавством України та країн ЄС. Відрядна система заробітної плати. Погодинна система оплати праці. Тарифна система оплати праці та її юридичне значення. Тарифна сітка.

Оплата праці при відхиленні від умов роботи, передбачених тарифами.

Особливості оплати праці при виконанні надурочних і нічних робіт, робіт у вихідні та святкові дні.

Порядок виплати заробітної плати.

Мінімальна заробітна плата за законодавством України та країн ЄС.

9. Дисципліна праці та дисциплінарна відповідальність за трудовим правом України та країн ЄС

Правові методи забезпечення трудової дисципліни на підприємствах, установах, організаціях за законодавством України та країн ЄС.

Повноваження трудових колективів, профспілкових комітетів у забезпеченні трудової дисципліни.

Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Правила внутрішнього трудового розпорядку та їх юридичне значення (типові, галузеві, локальні).

Поняття, види дисциплінарної відповідальності працівників. Поняття та склад дисциплінарного проступку. Види дисциплінарних стягнень, умови та порядок їх застосування за законодавством України та країн ЄС.

10. Матеріальна відповідальність за трудовим правом України та країн ЄС

Поняття, види матеріальної відповідальності за законодавством України та країн ЄС. Ознаки матеріальної відповідальності. Обмежена, повна, підвищена (кратна) матеріальна відповідальність працівника перед роботодавцем. Підстави та порядок покриття шкоди, заподіяної працівником. Умови притягнення працівника до матеріальної відповідальності.

Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові. Підстави та умови відповідальності, її розміри.

Матеріальна відповідальність за моральну шкоду завдану працівнику її умови та підстави.

11. Правове регулювання охорони праці за законодавством України та країн ЄС

Поняття охорони праці за законодавством України та країн ЄС. Принципи та завдання охорони праці в ЄС. Європейські стандарти безпеки, охорони праці забезпечення здоров'я працівників та гарантії прав громадян на охорону праці за законодавством України та країн ЄС.

Загальні гарантії прав працівників на охорону праці. Спеціальні гарантії прав працівників на охорону праці, що працюють у важких та шкідливих умовах та додаткові гарантії на охорону праці жінок, неповнолітніх осіб та осіб із зниженою працездатністю.

Організація охорони праці на підприємствах, в установах, організаціях.

Професійна безпека та охорона здоров'я працівників у ЄС. Європейські вимоги щодо облаштування робочого місця працівника. Стандарти використання робочого обладнання та засобів захисту працівників. Положення про знаки з питань безпеки праці. Вимоги охорони праці при роботі зі специфічними небезпечними елементами.

Захист певних груп працівників на робочому місці відповідно до законодавства ЄС. Захист працівників специфічних професій та секторів економіки. Європейські мінімальні вимоги до безпеки та гігієни робочих місць. Європейські стандарти безпеки та охорони праці, здоров'я працівників в окремих галузях економіки.

Директиви ЄС, Програми та Стратегії щодо охорони праці у ЄС.

12. Правове регулювання трудових спорів за законодавством України та країн ЄС

Поняття, види трудових спорів за законодавством України та країн ЄС. Причини виникнення трудових спорів. Підвідомчість трудових спорів за законодавством України та країн ЄС.

Досудовий порядок вирішення трудових спорів за законодавством України та країн ЄС.

Органи по розгляду індивідуальних трудових спорів і основні принципи їх організації. Компетенція комісій по трудових спорах. Порядок і строки розгляду індивідуальних трудових спорів у КТС. Виконання рішень комісій по трудових спорах на підприємствах, установах, організаціях. Обмеження повороту виконання рішення по трудових спорах.

Судовий порядок вирішення трудових спорів за законодавством України та країн ЄС. Строки звернення і строки вирішення трудових спорів. Строки звернення до суду за вирішенням трудових спорів про поновлення на роботі. Порядок поновлення на роботі та стягнення заробітної плати за час вимушеного прогулу. Спори про розірвання трудового договору. Спори про недійсність трудового договору. Позовна давність у трудовому праві.

Порядок розгляду колективних трудових спорів (конфліктів). Правове регулювання страйків, локаутів.

Вирішення трудових спорів у міжнародному Європейському суді.

13. Нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю за законодавством України та країн ЄС

Поняття нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю як гарантія охорони трудових прав працюючих.

Державні органи, що здійснюють нагляд за додержанням законодавства про працю їх правовий статус і повноваження.

Громадський контроль за додержанням законодавства про працю.

Нагляд і контроль за охороною праці і відповідальність за їх порушення за законодавством України та країн ЄС.

3. Рекомендована література

1. Конституція України від 28.06.1996. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141.
2. Загальна Декларація прав людини від 10.12.1948р.: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
3. Декларація соціального прогресу та розвитку від 11.12.1969р.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_116#Text
4. Європейська соціальна хартія (переглянута) від 3 травня 1996 р. ETS № 163.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966р.: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966р.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
7. Європейський кодекс соціального забезпечення. Страсбург, 16.04.1964 р. ETS № 48: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_329
8. Хартія основних прав Європейського Союзу від 07.12.2000р.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text
9. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950р.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
10. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами - членами, з іншої сторони від 27.06.2014р.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
11. Конвенція Про мінімальні норми соціального забезпечення № 102: від 28 червня 1952 р. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_011.

12. Конвенція Про рівноправність громадян держави та іноземців і осіб без громадянства в галузі соціального забезпечення № 118: від 28 червня 1962 р.
http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_017.
13. Рекомендація щодо встановлення міжнародної системи забезпечення прав у галузі соціального забезпечення № 167: від 20 червня 1983 р.
http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/993_277.
15. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу від : Закон України від 18 березня 2004 року №1629-IV
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>
16. Кодекс законів про працю України від 10 .12.1971. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971. № 50. Ст. 375.
17. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 24. Ст. 243.
18. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995р. № 108/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. №17. Ст. 121.
19. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992р. №2694-12. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №49. Ст.. 668.
20. Про колективні договори і угоди : Закон України від 1.07.1993р. №341-9. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. №36. Ст.361.
21. Про відпустки : Закон України від 15.11.1996. №504/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. №2. Ст.161.
22. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : Закон України від 3.03.1998р. №137/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. №34. Ст.227.

23. Анакіна Т.М., Комарова Т.В., Трагнюк О.Я., Яковюк І.В. *Право Європейського Союзу: основи теорії*. Підручник. Харків: Право, 2019. 360с.
24. Бойко М.Д., Хазін М.А. *Трудове право України*. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 400.
25. Борута І. *Трудове право ЄС*. Навчальний посібник. Одеса: Юридична література, 2004. 91 с.
26. Венедіктов В.С. *Сучасні проблеми трудового права України*. Навчальний посібник для магістрантів та аспірантів. Харків: Право, 2018. 294с.
27. Венедіктов В.С. та ін. *Охорона праці: європейські і міжнародні стандарти та законодавство України (порівняльний аналіз)*. За ред. д-ра юрид. наук, проф. В.С.Венедіктова. Державний департамент з питань адаптації законодавства. Українська асоціація фахівців трудового права. Харків: Київ, 2006. 680 с.
28. *Гармонізація трудового законодавства України із законодавством Європейського Союзу*. Монографія. / Н. М. Хуторян, Ю. В. Баранюк, С. В. Дріжчана, Л. П. Гаращенко, І. П. Лаврінчук, О. В. Макогон, М.П. Стадник, Г. І. Чанишева; Відп. ред. Н. М. Хуторян. Київ: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. 304 с.
29. Іншин М.І. *Трудове право України*. Підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 600с.
30. Іванов Ю.Ф., Іванова М.В. *Трудове право України*. Навчальний посібник. Київ: Правова Єдність редакція юридичних видань, 2020. 442с.
31. *Європейське право. Право Європейського союзу*. Книга 2.(УЗ-х книгах) Підручник.. Київ. нац. ун-т ім. Т.Г.Шевченка, Інститут міжнародних відносин За заг.ред. В.І. Муравйова. Київ Ін Юре. 2015. 307с.
32. *Курс порівняльного трудового права*. Підручник у 2 томах. За ред. акад. А.Р. Мацюка. - 2-ге вид., змін, і доп. - Харків: Діса плюс 2015. - Т. 1. - 1056 с. Т 2. - 744 с.
33. *Малюга Л.Ю. Теоретико-правові основи адаптації соціального законодавства України до законодавства Європейського Союзу*. Монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 406с.
34. *Мельник К.Ю. Трудове право України*. Підручник. Харків: Діса плюс, 2014. 480с.
35. *Право Європейського Союзу*. Підручник. За заг. ред. Р. А. Петрова. Вид. 9-те, змінене і допов. Харків: Право, 2019. 442 с.

36. Порівняльне трудове право. Навчальний посібник. За заг. Ред.. Мацка А.С. Київ: МАУП, 2005, 168с.
37. Сироїд Т.Л. Основи права Європейського союзу. Підручник. Харків: Право, 2020. 590с.
38. Трудове право України За ред. Пилипенка П. Д. Навч. посібник. Київ: Істина, 2010. 208с.
39. Трудове право України. Академічний курс. Підручник. За заг. ред. Пилипенка П.Д. 5-те вид., переробл. і доп. Київ: Ін Юре, 2014. 552с.
40. Трудове право України. Підручник. За заг. ред. М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 472с.
41. Трудове право України: підручник. За заг. ред. М.І. Іншина, В.Л. Костюка. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 593с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання: комплекти завдань для практичних і семінарських занять, пакети тестових завдань, індивідуальні завдання до окремих тем, варіанти завдань до модульних контрольних робіт, екзаменаційні білети, пакети комплексних контрольних робіт.